

AD-117

April-2019

B.A., Sem.-II

EC-I (112) : Political Science (Introduction to Government Machinery-II)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) એકતંત્રીય સરકારનો અર્થ સમજાવી, તેના ફાયદા-ગેરફાયદા ચર્ચો. 14

અથવા

સમવાયતંત્રની સરકારની લાક્ષણિકતાઓ જણાવી, તેના ફાયદાઓ ચર્ચો.

- (B) વિધાન ખરૂં છે કે ખોટું તે જણાવો : (કોઈપણ ચાર) 4

(i) સમવાયતંત્ર સરકારમાં બે પ્રકારની નાગરિકતા હોય છે.

(ii) એકતંત્રી સરકારમાં સ્થાનિક સરકાર અસ્તિત્વ ધરાવતી નથી.

(iii) ભારતમાં આભાસી (અર્ધ) સમવાયતંત્રી છે.

(iv) ભારતીય બંધારણમાં સંઘ સરકાર અને એકમ સરકારો વચ્ચે કાર્યોનું વિભાજન કરવામાં આવેલ નથી.

(v) સમવાયતંત્રી સરકારમાં સ્વતંત્ર અને તટસ્થ ન્યાયતંત્ર હોય છે.

(vi) બ્રિટનમાં એકતંત્રી સરકાર છે.

2. (A) લોકશાહી અને સરમુખત્યારશાહી વચ્ચેનો તફાવત જણાવો. 14

અથવા

સરમુખત્યારશાહી માટેનું આકર્ષણ જણાવી, તેના ફાયદા-ગેરફાયદા જણાવો.

- (B) યોગ્ય રીતે જોડો : (કોઈપણ ચાર) 4

A

(1) લોકપૃચ્છા

(2) ઉગ્ર રાષ્ટ્રવાદ

(3) લોકશાહી

(4) ટી.વી. ઈન્ટરનેટ

(5) ફાસીવાદ

(6) આધુનિક લોકશાહી

B

(A) મુસોલીની

(B) પરોક્ષ લોકશાહી

(C) લોકમત ઘડતરના સાધનો

(D) નાઝીવાદ

(E) પ્રત્યક્ષ લોકશાહીનો પ્રકાર

(F) કાયદાના શાસનનો સ્વીકાર

3. (A) સ્થાનિક સ્વશાસનનો અર્થ સમજાવી તેના કાર્યો ઉપર વિસ્તૃત નોંધ લખો. 14
- અથવા**
- “કલ્યાણ રાજ્ય” ઉપર નિબંધ લખો.
- (B) ખાલી જગ્યા પૂરો : (કોઈપણ ત્રણ) 3
- (i) _____ સમિતિએ કરેલ ભલામણોને આધારે (સને 1958માં ભારતમાં) ‘પંચાયતી રાજ’ની સ્થાપના થઈ હતી.
- (A) બળવંતરાય મહેતા (B) અશોક મહેતા (C) ડૉ. જીવરાજ મહેતા
- (ii) ભારતમાં સૌપ્રથમ ‘પંચાયતી રાજ’નો અમલ _____ રાજ્યમાં થયો હતો.
- (A) ગુજરાત (B) રાજસ્થાન (C) મધ્યપ્રદેશ
- (iii) પ્રિન્સિપલ ઓફ પોલિટિક્સ સાયન્સના લેખક _____ છે.
- (A) કપૂર એ.સી. (B) મજમુદાર બી.બી. (C) મેરિએટ જે.એ.આર.
- (iv) _____ દેશના બંધારણમાં કોમ્યુન્સ અને ડીપાર્ટમેન્ટ્સની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે.
- (A) ઈંગ્લેન્ડ (B) યુ.એસ.એ. (C) ફ્રાન્સ
- (v) સ્વીટ્ઝરલેન્ડના બંધારણમાં _____ વિભાગમાં _____ કલમથી નગરપાલિકાઓ અંગે જોગવાઈ કરવામાં આવી છે.
- (A) 2, 50 (B) 3, 50 (C) 1, 50

4. (A) સંયુક્ત રાષ્ટ્રસંઘના વિકાસની રૂપરેખાઓ આપો. 14

અથવા

સંયુક્ત રાષ્ટ્રસંઘના મુખ્ય અંગો ઉપર નોંધ લખો.

- (B) ટૂંકમાં ઉત્તર આપો : (કોઈપણ ત્રણ) 3
- (i) સંયુક્ત રાષ્ટ્રસંઘની સ્થાપના કઈ તારીખે થઈ હતી ?
- (ii) સંયુક્ત રાષ્ટ્રસંઘના સૌપ્રથમ મહામંત્રી કોણ હતાં ?
- (iii) વિટો પાવરનો પરોક્ષ સ્વીકાર કઈ પરિષદમાં થયો હતો ?
- (iv) અણુ બિન-પ્રસારણ સંધિ કયા વર્ષમાં અમલમાં આવી ?
- (v) સંયુક્ત રાષ્ટ્રસંઘના સ્થાપક સભ્યો કેટલા હતાં ?

AD-117

April-2019

B.A., Sem.-II

EC-I (112) : Political Science (Introduction to Government Machinery-II)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) Explain the meaning of unitary government and discuss its merits and demerits. 14

OR

Explain the features of federal government and discuss its merits.

- (B) State if the following statements are **true** or **false** : (any **four**) 4

- (i) There are two types of citizenships in a Federal government.
(ii) There is no local self-government in a unitary government.
(iii) India has a quasi-federal government.
(iv) There is no separation of the functioning of central and state governments in the Indian Constitution.
(v) There is a neutral and independent judiciary in a federal government.
(vi) Britain has a unitary government.

2. (A) Discuss the differences between democracy and dictatorship. 14

OR

Elaborate the attraction of dictatorship and also discuss its merits and demerits.

- (B) Match the following : (any **four**) 4

PART – A

PART – B

(1) Referendum	(A) Mussolini
(2) Jingoism	(B) Indirect democracy
(3) Democracy	(C) Means of forming public opinions
(4) TV & Internet	(D) Nazism
(5) Fascism	(E) Type of direct democracy
(6) Modern Democracy	(F) Acceptance of Rule of Law

3. (A) Explain the meaning of local self government and write a detailed note on its functions. 14

OR

Write an essay on “kalyan-rajya” (Welfare State).

- (B) Multiple choice questions : (any **three**) **3**
- (i) Based on the recommendation of _____ committee, 'Panchayati Raj' was established in India in 1958.
(A) Balwantraji Mehta (B) Ashok Mehta (C) Dr. Jivraj Mehta
- (ii) 'Panchayati Raj' was first established in the state of _____.
(A) Gujarat (B) Rajasthan (C) Madhya Pradesh
- (iii) _____ is the author of the Principle of Political Science.
(A) Kapoor A.C. (B) Majumdar B.B. (C) Marriott J.A.R
- (iv) Communes and departments were provisioned in the constitution of _____.
(A) England (B) USA (C) France
- (v) _____ part and _____ article of the Swiss Constitution has a provision for municipalities.
(A) 2, 50 (B) 3, 50 (C) 1, 50

4. (A) Explain the growth and development of the United Nations. **14**

OR

Write a note on the main organs of the United Nations.

- (B) Answer in short : (any **three**) **3**
- (i) The United Nations was established on which date?
- (ii) Who was the first General Secretary of the United Nations?
- (iii) In which conference was the veto power in-directly accepted?
- (iv) In which year was the nuclear non-proliferation treaty implemented?
- (v) How many members founded the United Nations?
-